Canon paraclis către Sfinţii slăviţii voievozi şi mucenici Brâncoveni

(16 august)

Sfinţii mucenici Brâncoveni Constantin Vodă cu cei patru fii ai săi: Constantin, Ştefan, Radu, Matei şi cu sfetnicul Ianache (16 august):

https://www.academia.edu/42889830/Sfin%C5%A3ii_mucenici_Br%C3%A2ncoveni_Constantin_Vod%C4%83_cu_cei_patru_fii_ai_s%C4%83i_Constantin_%C5%9Etefan_Radu_Matei_%C5%9Fi_cu_sfetnicul_Ianache_16_august_

https://archive.org/details/sf.-muc.-brancoveni

***

Materiale despre Sfinţii mucenici Brâncoveni:

https://independent.academia.edu/emystea/Sf-muc-Br%C3%A2ncoveni

https://archive.org/details/@steaemy?query=+Br%C3%A2ncoveni+

https://www.slideshare.net/steaemy1/search_my_uploads?type=&new=&q=Br%C3%A2ncoveni

***

Paraclisul Sfinţilor martiri Brâncoveni:
https://www.youtube.com/watch?v=na5K9K4iRcA

&&&

[Preotul: face obişnuitul început, zicând: Binecuvântat este Dumnezeul nostru.]

Citeţul: Amin. Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie!

Rugăciunile începătoare

Slavă Ţie, Dumnezeului nostru, Slavă Ţie!

Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului, care pretutindenea eşti, şi toate le implineşti, Vistierul bunătăţilor şi Dătătorule de viaţă, vino şi te sălăşluieşte întru noi, şi ne curăţeşte pe noi de toată intinăciunea, şi mântuieşte, Bunule, sufletele noastre.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;
Doamne, curăţeşte păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta este Împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Doamne, miluieşte ! *(de 12 ori)*

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Veniţi să ne închinăm Împăratului nostru Dumnezeu.
Veniţi să ne închinăm şi să cădem la Hristos Împăratul nostru Dumnezeu.
Veniţi să ne închinăm şi să cădem la însuşi Hristos Împăratul şi Dumnezeul nostru.

Apoi: **Psalmul 142**
1. Doamne, auzi rugăciunea mea, ascultă cererea mea, întru credincioşia Ta, auzi-mă, întru dreptatea Ta.
2. Să nu intri la judecată cu robul Tău, că nimeni din cei vii nu-i drept înaintea Ta.
3. Vrăjmaşul prigoneşte sufletul meu şi viaţa mea o calcă în picioare; făcutu-m-a să locuiesc în întuneric ca morţii cei din veacuri.
4. Mâhnit e duhul în mine şi inima mea încremenită înlăuntrul meu.
5. Adusu-mi-am aminte de zilele cele de demult; cugetat-am la toate lucrurile Tale, la faptele mâinilor Tale m-am gândit.
6. Întins-am către Tine mâinile mele, sufletul meu ca un pământ însetoşat.
7. Degrab auzi-mă, Doamne, că a slăbit duhul meu. Nu-ţi întoarce faţa Ta de la mine, ca să nu mă asemăn celor ce se coboară în mormânt.
8. Fă să aud dimineaţa mila Ta, că la Tine îmi este nădejdea. Arată-mi calea pe care voi merge, că la Tine am ridicat sufletul meu.
9. Scapă-mă de vrăjmaşii mei, că la Tine alerg, Doamne.

10. Învaţă-mă să fac voia Ta, că Tu eşti Dumnezeul meu. Duhul Tău cel bun să mă povăţuiască la pământul dreptăţii.
11. Pentru numele Tău, Doamne, dăruieşte-mi viaţă. Întru dreptatea Ta scoate din necaz sufletul meu.
12. Fă bunătate de stârpeşte pe vrăjmaşii mei şi pierde pe toţi cei ce necăjesc sufletul meu, că eu sunt robul Tău.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.
Aliluia! Aliluia! Aliluia! Slavă Ţie, Dumnezeule! *(de 3 ori)*

Dumnezeu este Domnul şi S-a arătat nouă. Bine este cuvântat Cel ce vine întru numele Domnului. (de 3 ori), *apoi:*

Troparul, glas 4: La mucenicii lui Hristos cei prea vrednici, la solitorii pentru noi către Domnul, la ceata Brâncovenilor căzând să strigăm, o, prea lăudaţilor lui Hristos Împăratul pururea rugându-vă pomeniți-ne pururi, toată urzeala şarpelui stricând cea îndreptată asupra Bisericii.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Niciodată nu vom tăcea, de Dumnezeu Născătoare, a vesti puterile tale, noi nevrednicii, că de nu ai fi stătut înainte rugându-te pentru noi, cine ne-ar fi mântuit dintru atâtea primejdii, sau cine ne-ar fi păzit până acum slobozi? De la tine Stăpână nu ne vom depărta, că pe robii tăi pururea îi mântuieşti din toate nevoile.

Psalmul 50
1. Miluieşte-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta
2. Şi după mulţimea îndurărilor Tale, şterge fărădelegea mea.
3. Mai vârtos mă spală de fărădelegea mea şi de păcatul meu mă curăţeşte.
4. Că fărădelegea mea eu o cunosc şi păcatul meu înaintea mea este pururea.
5. Ţie unuia am greşit şi rău înaintea Ta am făcut, aşa încât drept eşti Tu întru cuvintele Tale şi biruitor când vei judeca Tu.
6. Că iată întru fărădelegi m-am zămislit şi în păcate m-a născut maica mea.
7. Că iată adevărul ai iubit; cele nearătate şi cele ascunse ale înţelepciunii Tale mi-ai arătat mie.
8. Stropi-mă-vei cu isop şi mă voi curăţi; spăla-mă-vei şi mai vârtos decât zăpada mă voi albi.
9. Auzului meu vei da bucurie şi veselie; bucura-se-vor oasele mele cele smerite.

10. Întoarce faţa Ta de la păcatele mele şi toate fărădelegile mele şterge-le.
11. Inimă curată zideşte întru mine, Dumnezeule, şi duh drept înnoieşte întru cele dinlăuntru ale mele.
12. Nu mă lepăda de la faţa Ta şi Duhul Tău cel sfânt nu-l lua de la mine.
13. Dă-mi mie bucuria mântuirii Tale şi cu duh stăpânitor mă întăreşte.
14. Învăţa-voi pe cei fărădelege căile Tale şi cei necredincioşi la Tine se vor întoarce.
15. Izbăveşte-mă de vărsarea de sânge, Dumnezeule, Dumnezeul mântuirii mele; bucura-se-va limba mea de dreptatea Ta.
16. Doamne, buzele mele vei deschide şi gura mea va vesti lauda Ta.
17. Că de ai fi voit jertfă, Ţi-aş fi dat; arderile de tot nu le vei binevoi.
18. Jertfa lui Dumnezeu: duhul umilit; inima înfrântă şi smerită Dumnezeu nu o va urgisi.
19. Fă bine, Doamne, întru bună voirea Ta, Sionului şi să se zidească zidurile Ierusalimului.
20. Atunci vei binevoi jertfa dreptăţii, prinosul şi arderile de tot; atunci vor pune pe altarul Tău viţei.

Canonul Sfinților mucenici Brâncoveni

Cântarea I

Irmos: Apa trecându-o ca pe uscat şi din răutatea egiptenilor scăpând, israeliteanul striga: Izbăvitorului şi Dumnezeului nostru să-I cântăm.

Stih: ***Sfinților Brâncoveni, rugați-vă pentru noi.***

Lăsând stăpânia cea de aici și mărturisindu-L pe Stăpânul Cel răstignit, cununa cea-rească ați luat-o și mijlociți pentru noi, Brâncovenilor.

Stih: ***Sfinților Brâncoveni, rugați-vă pentru noi.***

Prin ungerea cea de la Dumnezeu, pe pământ supușii și Biserica ți-ai păzit; la fel, Constantine, și din ceruri nevătămați, mucenice, păzește-ne.

Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

De slava lumească v-ați lepădat, slava nezidită dobândind-o de la Hristos; de care părtași să ne arate pe Domnul Slavei rugați-L, slăviților.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Sufletului meu celui chinuit tu ești, prea curată, întărire și adăpost, și întunecatei mele inimi neînserată lumină, Stăpâna mea.

Cântarea a III-a

Irmos: Tu eşti întărirea celor ce aleargă la Tine, Doamne, Tu eşti lumina celor întunecaţi şi pe tine te laudă duhul meu.
Stih: ***Sfinților Brâncoveni, rugați-vă pentru noi.***

Degrab ajutați-ne, toată nevoia gonindu-o, pe Dumnezeu pururea rugându-L pentru noi, Brâncovenilor.

Stih: ***Sfinților Brâncoveni, rugați-vă pentru noi.***

Călcat-aţi vitejilor toată momeala vicleanului ci şi pe noi mijlocind la Domnul s-o călcăm întăriţi-ne.

Stih: ***Sfinților Brâncoveni, rugați-vă pentru noi.***

Primind, Dumnezeule, solirile Brâncovenilor, Cela ce ești Iubitor de oameni, ca un Bun, miluiește-ne.

Alt **Irmos:** Cel ce ai întărit din început cerurile întru pricepere şi pământul pe ape l-ai întemeiat, pe piatra poruncilor Tale, Hristoase mă întăreşte, că nu este Sfânt afară de Tine, Unule, Iubitorule de oameni.

Stih: ***Sfinților Brâncoveni, rugați-vă pentru noi.***

Ceia ce rodul însutit Semănătorului grabnic aţi adus cu seceriş de secure mijlocind la Dumnezeu pe mine pomul fără rod rogu-vă de tăiere Sfinţilor grabnic scăpaţimă.

Stih: ***Sfinților Brâncoveni, rugați-vă pentru noi.***

Rob întru totul m-am făcut stăpânitorului lumii lepădând dumnezeiasca poruncă ci rugaţi-l pe Hristos şi îndurat făcându-mi-L vreme de pocăinţă cereţi-I mie slăviţilor.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Patimi trupeşti şi sufleteşti şi tulburare şi frică îmi rodeşte nebuneşte păcatul. mucenicilor degrab de la Stăpânul rogu-vă pace şi sănătate da-ţi-mi şi iertare greşalelor.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

La ajutorul tău alerg dumnezeiască Mireasă mai înainte de sfârşit prea curată căutând spre robul tău mă îndreptează rogu-te grabnic la pocăinţă sufletul meu mântuindu-mi-l.

Stihuri:

Tărie şi pavăză v-am dobândit, voievozilor de la Hristos şi acoperire, şi mângâiere şi laudă.

Caută cu milostivire, prea cântată de Dumnezeu Născătoare, spre necazul meu cel cumplit al trupului şi vindecă durerea sufletului meu.

Sedealna, glas 2: Cumplite nevoi cu totul cuprinzându-ne la voi alergăm strigându-vă slăviților lui Hristos rugându-vă izbăvire grabnică daţi-ne, îndurat făcându-L spre noi cei care vă cinstim Brâncovenilor.

Cântarea a IV-a

Irmos: Auzit-am, Doamne, cea a rânduielii Tale taină, înţeles-am lucrurile Tale şi am prea slăvit dumnezeirea Ta.

Stih: ***Sfinților Brâncoveni, rugați-vă pentru noi.***

V-ați adus, voievozilor, jertfă prea plăcută Mântuitorului; mânia Lui cea către noi stingeți-o degrabă, mucenicilor.

Stih: ***Sfinților Brâncoveni, rugați-vă pentru noi.***

Junghiindu-vă, sfinților, Mielului urmat-ați, o, Brâncovenilor; ci la staulul Aceluia, pentru noi rugându-L, aduceți-ne.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Mângâindu-Te, Bunule, întru voievozii şi mucenicii Tăi, mângâiere, cu solirea lor, o, Mântuitorule, trimite-ne.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Dă-mi tărie, Stăpâna mea, din împresurarea cea grea scăpându-mă, şi pe mine, ticălosul rob, din noroiul patimii ridică-mă.

Cântarea a V-a

Irmos: Pentru ce m-ai lepădat de la faţa Ta, Cel ce eşti Lumină neajunsă, şi m-a acoperit întunericul cel străin pe mine, ticălosul? Ci mă întoarce, şi la lumina poruncilor Tale îndreptează căile mele, rogu-mă.

Stih: ***Sfinților Brâncoveni, rugați-vă pentru noi.***

Bogăția lumească, o, prea înțelepte, cezarului dându-o, ți-ai păzit comoara mărturiilor gurii lui Dumnezeu; la acestea, sfinte, rugându-L pururi pe Cuvântul, Constantine, pe toți îndreptează-ne.

Stih: ***Sfinților Brâncoveni, rugați-vă pentru noi.***

Mărturiile Tale, Doamne, Brâncovenii în inimi având-le, înșiși mărturie, Dumnezeule, Ție Ți s-au făcut; ci primind, Stăpâne, mucenicească lor solire, într-acestea păzește-ne inima.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Mărturiile Tale pururi nebunește le calc, Dumnezeule, și mărturisire și căință curată nu Îți aduc; ci primind, Stăpâne, a Brâncovenilor solire, la acestea din nou îndreptează-mă.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Arătatu-te-ai nour, ploaia cea cerească în lume aducându-o, c-ai plouat, Fecioară, muritorilor harul dumnezeiesc; ci trimite, Maică, prea împietritei mele inimi ploaia lacrimilor și străpungere.

Cântarea a VI-a

Irmos: Îndură-Te mie, Mântuitorule...

Stih: ***Sfinților Brâncoveni, rugați-vă pentru noi.***

Cu fiii tăi pe pământ bine plăcut-ai Stăpânului; ci în cămările Lui cerești, voievodule, cu dânșii luându-te prin mucenicie, mântuire mijlocește-ne.

Stih: ***Sfinților Brâncoveni, rugați-vă pentru noi.***

Feciorii ca Avraam ți i-ai jertfit, voievodule, și dimpreună cu ei în sânul aceluia acum odihnindu-te, Sfinte Constantine, mântuire mijlocește-ne.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Slăvit-ați pe Dumnezeu în trupul vostru, slăviților și Dumnezeu v-a slăvit cu slava cea de la El; de care, rugămu-vă, prin solirea voastră și pe noi învredniciți-ne.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Pe Cela ce întru Sfinți Se odihnește, Stăpâna mea, L-ai zămislit negrăit; Aceluia roagă-te și mintea și sufletul cu a ta lumină luminează-mi și sfințește-le.

Stihuri:

Tărie şi pavăză v-am dobândit, voievozilor de la Hristos şi acoperire, şi mângâiere şi laudă.

Caută cu milostivire, prea cântată de Dumnezeu Născătoare, spre necazul meu cel cumplit al trupului şi vindecă durerea sufletului meu.

Stihiră, glas 6: Patimii Stăpânului mucenicește urmându-I şi slava Aceluia pe drept moştenindu-o voievozilor către noi sfinţilor căutând cu milă toată patima şi bolile grabnic goniţi-ne pe Domnul rugând mucenicilor iertare datoriilor pururi de la Dânsul cerându-ne şi Împărăţiei şi slavei zidite arătând pe robii voştri rugămu-vă părtaşi Brâncovenilor vă avem.

Prochimen: Cinstită este înaintea Domnului, moartea cuviosului Său.

Ev. Marcu 8, 34-38; 9, 1

34. Şi chemând la Sine mulţimea, împreună cu ucenicii Săi, le-a zis: Oricine voieşte să vină după Mine să se lepede de sine, să-şi ia crucea şi să-Mi urmeze Mie.
35. Căci cine va voi să-şi scape sufletul îl va pierde, iar cine va pierde sufletul Său pentru Mine şi pentru Evanghelie, acela îl va scăpa.
36. Căci ce-i foloseşte omului să câştige lumea întreagă, dacă-şi pierde sufletul?
37. Sau ce ar putea să dea omul, în schimb, pentru sufletul său?
38. Căci de cel ce se va ruşina de Mine şi de cuvintele Mele, în neamul acesta desfrânat şi păcătos, şi Fiul Omului Se va ruşina de el, când va veni întru slava Tatălui său cu sfinţii îngeri.
1. Şi le zicea lor: Adevărat grăiesc vouă că sunt unii, din cei ce stau aici, care nu vor gusta moartea, până ce nu vor vedea împărăţia lui Dumnezeu, venind întru putere.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Pentru rugăciunile Sfinților martiri Brâncoveni, Milostive, curăţeşte mulţimea greşalelor noastre.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, Milostive, curăţeşte mulţimea greşalelor noastre.

Stih: ***Miluieşte-ne, Dumnezeule, după mare milă Ta şi după mulţimea îndurărilor Tale şterge fărădelegile noastre.***

Stihiră, glas 6: Patimii Stăpânului mucenicește urmându-I şi slava Aceluia pe drept moştenindu-o voievozilor către noi sfinţilor căutând cu milă toată patima şi bolile grabnic goniţi-ne pe Domnul rugând mucenicilor iertare datoriilor pururi de la Dânsul cerându-ne şi Împărăţiei şi slavei zidite arătând pe robii voştri rugămu-vă părtaşi Brâncovenilor vă avem.

Cântarea a VII-a

Irmos: Feciorii evreilor...

Stih: ***Sfinților Brâncoveni, rugați-vă pentru noi.***

Nor de biserici aducându-I, Constantine, Ziditorului lumii, mijlocind, alungă-ne norul de păcate și cu umbrirea harului stinge patimile noastre.

Stih: ***Sfinților Brâncoveni, rugați-vă pentru noi.***

Nu următor la tron în lume, ci la ceruri mergător-înainte te-a avut înțeleptul tată, Constantine; la fel și nouă, bunule, fă-te cu a ta solire.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Nu doar cu vorbele cinstit-ai pe întâiul mucenic, ci și cu fapta; ci pe Domnul rugând, Ștefane mucenice, pe robii tăi trezește-ne la credința lucrătoare.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Mâinile tale ridicându-ți către Domnul, prea curată Fecioară, de cumplite necazuri scapă-i totdeauna, cu caldă rugăciunea ta, pe cei care ți se roagă.

Cântarea a VIII-a

Irmos: Pe Împăratul Ceresc...

Stih: ***Sfinților Brâncoveni, rugați-vă pentru noi.***

Țese-ne haina, din mijlocirile tale, pentru nunta ceresculuI Mire, rugămu-ne ție, Radule slăvite.

Stih: ***Sfinților Brâncoveni, rugați-vă pentru noi.***

Tatălui voia asemeni Ție, Hristoase, împlinind-o Matei înțeleptul, plinește-i, Stăpâne, cea pentru noi solire.

Binecuvântăm pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Sfântul Duh, Domnul.

Pe Împăratul, sfetnice, pururea roagă-L, ale șarpelui sfaturi, Ianache, ștergând, mucenice, din inimile noastre.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Vindecă, Maică, mijlocind către Domnul, toată boala și toată-ntristarea robilor tăi grabnic, Fecioară prea curată.

Irmos:

Să lăudăm, să binecuvântăm şi să ne închinăm Domnului, cântându-I şi prea înălţându-L pe Dânsul întru toţi vecii.

Pe Împăratul Ceresc, pe care Îl laudă oștile îngerești, lăudați-L și-L prea înălțați întru toți vecii.

Zicem aceste **tropare** din Cântarea a IX-a a canonului Sfinţilor Brâncoveni, glas 1:

Azi brâncoveneasca mucenicească ceată cu toții lăudând-o, cântare să-i aducem.

Pacea lui Hristos având-o și strâmtorare prin lucrarea vicleanului venind peste voi, ați îndrăznit, înțelepților, pe Hristos mărturisind în privelişte, și lumea biruind-o împărățiți în veacul veacului.

Azi pe Brâncovenii slăviți, pe voievozii și mucenicii noștri, să îi cinstim cu râvnă.

Trupul spre viață veșnică Mântuitorul vouă dându-Și-l, sfinților, asemeni și voi Mântuitorului v-ați adus, Brâncovenilor, cinstitele capete și slava nezidită ați dobândit-o, mucenicilor.

Azi pe Macabeii legii desăvârșite a Mielului cinstindu-i să-i lăudăm cu toții.

Capul pentru legea Domnului ca Macabeii v-ați tăiat, Brâncovenilor, capul șarpelui celui viclean și trufia lui și momeala bărbătește călcându-le și Raiul și cununa nevestejită moștenindu-le.

Veniți, credincioșii, să lăudăm cu râvnă dumnezeiasca pârgă a noastră către Domnul.

Mare îndrăznire, sfinților, către Hristos ați câștigat, voievozilor; la El mijlocind, neîncetat izbăviți-ne de vrăjmașii nevăzuți și de cei văzuți, iertare de greșale de la Stăpânul dăruindu-ne.

Primind Ziditorul mucenicia voastră, slăviților, cunună veșnică v-a făcut-o.

Calea săvârșind, vitejilor, mucenicește și credința ținându-o, mucenicilor celor demult, Brâncovenilor, ați urmat și bărbăției acelora; cu care mântuire de la Stăpânul mijlociți-ne.

Maicii prea curate cinstindu-i Adormirea, brâncoveneasca ceată cu ea la cer se mută.

Celor ce cu râvnă, sfinților, după dreptate vă cinstim pătimirile, pomenindu-ne Mântuitorului pururea, izbăvire din toate nevoile și râvnă către Dânsul și sănătate dăruiți-ne.

Cântarea a IX-a

Irmos: Înfricoşatu-s-a de aceasta cerul şi marginile pământului s-au minunat, că Dumnezeu S-a arătat oamenilor Trupeşte; şi pântecele tău s-a făcut mai desfătat decât cerurile. Pentru aceea pe tine, Născătoare de Dumnezeu, Voievozii Cetelor îngereşti şi omeneşti te măresc.

Stih: ***Sfinților Brâncoveni, rugați-vă pentru noi.***

Măcar că la vedere șase fiind, prin unirea credinței, slăviților, una ați fost, Treimea-n Unime închipuind, fărămițarea ce rupea firea omenească înlăturând; rugați-L, dar, pe Domnul cumplita dezbinare să ne alunge, Brâncovenilor.

Stih: ***Sfinților Brâncoveni, rugați-vă pentru noi.***

Unirea din credință cu Dumnezeu prin lucrarea poruncilor Domnului ai dobândit, Sfinte voievoade al lui Hristos, și mincinoasa unire cu rău credincioșii ai osândit, văzând mucenicește a dogmelor tărie; întru acestea întărește-ne.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Cântarea cea săracă primindu-o, Brâncovenilor, pururi rugați-vă lui Dumnezeu, degrabă făcându-ni-L milostiv, toată nevoia, sfinților, grabnic alungându-o de la noi și toată uneltirea vrăjmașului călcând-o, și sănătate dăruiți-ne.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Pe tine rugătoare lui Dumnezeu te aducem, Fecioară, toți robii tăi; roagă-te, dar, Fiului tău Celui Preamilostiv și Tatălui și Duhului, Unuia Stăpânului tuturor, Treimii celei Sfinte, spre noi să Se îndure, pe toți, Stăpână, mântuindu-ne.

După: ***Cuvine-se cu adevărat să te fericim pe tine Născătoare de Dumnezeu, ceea ce ești pururea fericită și prea nevinovată și Maica Dumnezeului nostru. Ceea ce ești mai cinstită decât heruvimii și mai slăvită fără de asemănare decât serafimii, care fără stricăciune pe Dumnezeu Cuvântul ai născut, pe tine, cea cu adevărat Născătoare de Dumnezeu, te mărim.***

Zicem aceste **tropare** din Cântarea a IX-a a canonului Sfinţilor Brâncoveni, glas 1:

Azi brâncoveneasca mucenicească ceată cu toții lăudând-o, cântare să-i aducem.

Pacea lui Hristos avându-o și strâmtorare prin lucrarea vicleanului venind peste voi, ați îndrăznit, înțelepților, pe Hristos mărturisind în privelişte, și lumea biruind-o împărățiți în veacul veacului.

Azi pe Brâncovenii slăviți, pe voievozii și mucenicii noștri, să îi cinstim cu râvnă.

Trupul spre viață veşnică Mântuitorul vouă dându-Și-l, sfinților, asemeni şi voi Mântuitorului v-ați adus, Brâncovenilor, cinstitele capete și slava nezidită ați dobândit-o, mucenicilor.

Şi îndată cele două **tropare** ale Maicii Domnului, glasul al 8-lea:

Din tine Născătoare de Dumnezeu, Dumnezeu Cuvântul întrupându-Se negrăit covârşeşti Fecioară, Oştirea cerească ţie dar îţi aducem cântare de laudă.

Cu toate Oştirile îngereşti, cu Botezătorul, cu apostolii cei slăviţi şi cu tot soborul Sfinţilor, Stăpână Fiului tău te roagă toţi să ne mântuim.

Iar după:

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;
Doamne, curăţeşte păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta este Împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Troparele Sfinţilor mucenici Brâncoveni:

Al Sfântului Constantin tatăl, glasul al treilea: Slava lumii voievodule mucenicește biruindu-o ca Avraam, Constantine i-ai adus pe fii tăi a toate Ziditorului mulţumind înţeleptule, Acestuia ca un bun rugându-te îndrăznire multă la Dânsul câştigând de şederea de-a dreapta învredniceşte-ne.

Al Sfinţilor Brâncoveni, glas acelaşi: Voia Tatălui, Mântuitorul răstignindu-Se a împlinit-o rămânând întru dragostea Tatălui ci pe Acesta urmând Brâncovenilor şi slava lumii călcând-o slăviţilor voia tatălui mucenicește aţi împlinit cu care încununându-vă Stăpânului a toate pomeniţi-ne.

A sfetnicului: Cununa cerească ai luat-o sfetnice mărturisindu-L pe Hristos ci sfătuirea şarpelui Ianache risipeşte-ne-o.

La sfârşit **troparul,** glas 2: Lumea trecătoare biruind şi mucenicește în ceruri sălăşuindu-vă Domnului rugaţi-vă, o, Brâncovenilor întărindu-ne pururea şi toată

urzeala nevăzutului vrăjmaş grabnic stricându-o celor ce solirile voastre către Împăratul a toate pururea le cerem voievozilor.

Pr. prof. dr. Mircea Păcurariu - Sfinţii martiri Brâncoveni şi sfetnicul Ianache

Voievodul martir Constantin Brâncoveanu cu fiii săi şi sfetnicul Ianache

La 28 octombrie 1688 se sfârşea din viaţă Şerban Vodă Cantacuzino, domnul Ţării Româneşti, în timpul căruia s-au ridicat sfinte lăcaşuri de închinare şi s-a început tipărirea primei ediţii integrale a Bibliei în româneşte. ***În aceeaşi zi boierii munteni au ridicat în scaunul de domnie pe nepotul de soră al celui răposat, logofătul Constantin Brâncoveanu (n. 1655), cu rosturi însemnate în viaţa politică a ţării. Învăţase carte, precum şi limbile greacă, latină şi slavonă, cu dascăli ale căror nume au rămas necunoscute, apoi s-a căsătorit cu Maria, nepoata de fiu a domnitorului Antonie din Popeşti, având 11 copii: patru feciori şi şapte fete. De tânăr a fost chemat în slujbe domneşti, sub Gheorghe Ducă şi Şerban Cantacuzino, ajungând în cele din urmă, mare logofăt.***

Şi-a început domnia în împrejurări grele pentru Ţara Românească, în timpul unui îndelungat război între turci şi austrieci. Noul domn, printr-o diplomaţie deosebită,

a ştiut să păstreze legături de prietenie cu toţi, astfel că ţara să fie scutită de jafuri şi pustiiri din partea unor oşti străine. ***În astfel de împrejurări favorabile, cei 26 de ani de domnie reprezintă o epocă de maximă strălucire culturală şi artistică. S-au ridicat acum biserici şi mănăstiri, s-au deschis şcoli de toate gradele, s-au tipărit cărţi în diferite limbi, au fost sprijiniţi şi încurajaţi oamenii de carte, s-au acordat ajutoare materiale multor aşezăminte bisericeşti ortodoxe căzute sub dominaţie otomană.***

În timpul lui Constantin Brâncoveanu au trăit la Bucureşti numeroşi învăţaţi străini-greci şi de alte neamuri-fie reprezentanţi ai culturii italiene, fie ai celei greceşti. *Dar pe lângă învăţaţii străini, în timpul domniei lui şi-au desfăşurat activitatea numeroşi oameni de carte români. Între ei se număra unchiul său, stolnicul Constantin Cantacuzino, renumit istoric, cu studii la Padova, care a început o Istorie a Ţării Româneşti, dar n-a ajuns să scrie decât o parte din ea, fraţii Radu şi Şerban Greceanu, primul din ei fiind "cronicarul oficial" al domniei lui Brâncoveanu, cu o însemnată lucrare istorică, Radu Popescu, cu o cronică privind întreaga istorie a Ţării Româneşti, fraţii David şi Teodor Corbea, fii unui preot din Braşov, renumitul psalt "Filotei sin agăi Jipai", de la care a rămas prima Psaltichie românească cunoscută, episcopii Mitrofan şi Damaschin de la Buzău, mitropolitul Teodosie şi urmaşul său, marele cărturar Antim, originar din Ivria (Gruzia), romanizat şi identificat întru totul cu năzuinţele credincioşilor pe care-i păstorea, la care se adăugă mai mulţi copişti de manuscrise româneşti, clerici sau mireni.*

Constantin Brâncoveanu a fost un mare sprijinitor al Academiei domneşti de la mănăstirea Sfântul Sava din Bucureşti, pe care a reorganizat-o, numind în fruntea ei pe învăţatul grec Sevastos Kuminitis, urmat de Marcu Porfiropol. În 1707 domnitorul a procedat la o nouă reorganizare a ei, cu ajutorul câtorva cărturari ai vremii. Academia era organizată ca o Facultate de Litere şi Filosofie din cadrul Universităţilor apusene.

Paralel cu Academia de la Sfântul Sava, funcţionau şi alte şcoli, în incinta unor mănăstiri, în care se preda în slavoneşte şi româneşte.Aşa au fost şcolile de la mănăstirile Sfântul Gheorghe Vechi şi Coltea, amândouă în Bucureşti, care pregăteau dieci pentru cancelariile domneşti, preoţi şi dascăli. O serie de şcoli româneşti existau în oraşele ţării, în mănăstiri şi chiar în mediu rural. *În câteva mănăstiri au luat fiinţă biblioteci renumite, cu lucrări procurate în mari centre culturale din Apus, tipărite în limbi clasice sau de circulaţie, în diferite epoci. Între ele s-au remarcat biblioteca de la mănăstirea Mărgineni a lui Constantin*

Cantacuzino, fondată de tatăl acestuia, precum şi biblioteca mănăstirii Hurezi, fondată chiar de Constantin Brâncoveanu.

Dar acest domn a fost un mare ocrotitor al Tiparului. ***Domnia lui începe printr-un act de cultură şi anume prin apariţia Bibliei de la Bucureşti, prima ediţie integrală a ei în limba română, operă de mari proporţii pentru acel timp (944 pagini format mare, pe două coloane, cu litera măruntă).*** Tipărirea începuse încă din timpul lui Şerban Cantacuzino, la 5 noiembrie 1687; un prim triaj era terminat în septembrie 1688, deci în timpul vieţii acestuia. Al doilea triaj s-a terminat abia în noiembrie 1688, sub noul domnitor. Potrivit unei note dintr-o altă tipăritură, *Brâncoveanu, ca mare logofăt, a fost "ispravnicul" lucrării de tipărire a acestei prime Biblii romaneşti. Era o operă de colaborare a cărturarilor români de pretutindeni.*

Pe lângă tipografia mai veche înfiinţată în 1678 la Bucureşti de către mitropolitul Varlaam, s-au înfiinţat acum câteva tipografii noi: la Buzău în 1691, prin strădaniile episcopului Mitrofan (un moldovean, fost episcop de Huşi), la Snagov, după 1694, la Râmnicul Vâlcea în 1705, la Târgovişte în 1708, toate prin osteneala lui Antim Ivireanul care, din smerit ieromonah, a fost ales în 1705 episcop la Râmnic, iar în 1708 mitropolit. S-au tipărit felurite cărţi: de slujbă, de teologie, de învăţătură, de combatere a catolicismului şi calvinismului, toate în limbile română, greacă, slavonă şi chiar arabă. De pildă, în tipografia înfiinţată de episcopul Mitrofan de Buzău, s-au imprimat Mărturisirea Ortodoxă a lui Petru Movilă, în româneşte (1691), cele 12 Mineie cu tipicul, paremiile şi sinaxarul în româneşte (1698) şi altele.

În tipografia de la Bucureşti, pusă din 1691 sub conducrea ieromonahului Antim Ivireanul, au apărut mai multe cărţi de slujbă sau învăţătură, între care şi un frumos Evangheliar greco-român (1693). În cea de la mănăstirea Snagov, îndrumată tot de Antim, s-a tipărit, între altele, un Liturghier greco-arab în 1701, prima carte imprimată cu litere arabe, la rugămintea patriarhului Atanasie Dabas al Antiohiei. Reîntors la Bucureşti, Antim Ivireanul imprimă acolo noi cărţi în româneşte şi greceşte, precum şi un Ceaslov greco-arab, cerut de acelaşi patriarh.

După ce a ajuns episcop la Râmnic, Antim Ivireanul a început - desigur cu consimţământul domnitorului - şirul unor tipărituri româneşti, menite să ducă la triumful deplin al limbii române în slujba bisericească. Astfel, în 1706 s-au tipărit Liturghierul şi Molitvelnicul, primele ediţii româneşti ale acestor cărţi în Muntenia.

Ca mitropolit, din 1708, Antim Ivireanul a continuat editarea de cărţi de slujbă în româneşte la Târgovişte (Liturghierul, Molitvelnicul, Octoihul, Catavasierul, Ceaslovul, Psaltirea). Trebuie notat că toate erau traduse de însuşi mitropolitul Antim într-o frumoasă limbă românească, deosebit de expresivă, încât traducerile sale se folosesc până azi. În felul acesta, Antim Ivireanul, sprijinit de domn, a rămas în istoria Bisericii noastre drept creatorul "limbii liturgice româneşti".

Cele peste 60 de cărţi tipărite de Antim, la care se adaugă cele aproximativ 15 de la Buzău, reprezintă o perioadă de maximă înflorire a tiparului la noi, aceasta fiind şi o urmare a sprijinului generos al domnitorului.

În acelaşi timp, Constantin Brâncoveanu se număra printre marii ctitori de lăcaşuri sfinte din trecutul nostru. Încă înainte de a ajunge domn a ridicat două biserici, una la Potlogi şi alta la Mogoşoaia, lângă Bucureşti. În vara anului 1690 a pus piatra de temelie a celei mai de seamă din ctitoriile sale, mănăstirea Hurezi sau Horezu, cu hramul Sfinţii Împăraţi Constantin şi Elena, cu ziduri şi turnuri de apărare, cu numeroase clădiri în incintă. Biserica mare a fost împodobită cu fresce de către renumitul zugrav Constantinos, un grec care a trăit însă la noi; se remarcă în chip deosebit scenele legate de viaţa împăratului Constantin, dar mai ales un impresionant şir de personaje ale vieţii politice din trecut: neamul Basarabilor, al Cantacuzinilor şi membrii familiei domnitoare: Constantin Voda Brâncoveanu cu cei patru fii şi doamna Maria cu patru fete, toate în pronaos. Tot în pronaos era pregătit şi mormântul în care să fie aşezat spre veşnică odihnă trupul domnitorului şi al soţiei sale. În afară de biserica principală, mai există alte câteva schituri şi paraclise: bolniţa, ctitoria doamnei Maria, paraclisul, făcut de domn, schitul Sfinţii Apostoli, ctitorit de primul egumen Ioan, schitul Sfântul Ştefan, ctitorit de Ştefan, fiul domnitorului şi schitul Sfântul Ioan Botezătorul.

Tot în Oltenia a refăcut din temelie mănăstirea Mamul, pe locul unei biserici de lemn ctitorită de fraţii Buzeşti şi Brâncoveni, veche ctitorie a boierilor Craioveşti şi a lui Matei Basarab, în care erau îngropaţi şi membri ai familiei Brâncoveanu.

În Bucureşti a ctitorit trei biserici, tot pe locul unora mai vechi: biserica Sfântul Ioan cel mare sau grecesc, demolată în secolul trecut, biserica mănăstirii Sfântul Sava, demolată în secolul trecut şi biserica mănăstirii Sfântul Gheorghe nou, existentă şi azi, în centrul capitalei, restaurată în zilele noastre. În această biserică au fost depuse şi osemintele ctitorului, în anul 1720, aduse în ascuns de soţia sa, doamna Maria.

A mai zidit o biserică în satul Doiceşti (jud. Dâmboviţa). Împreună cu unchiul său, spătarul Mihai Cantacuzino, a ridicat mănăstirea din Râmnicu Sărat, cu hramul Adormirea Maicii Domnului, închinată mănăstirii Sfânta Ecaterina din Muntele Sinai.

În afară de aceste mănăstiri şi biserici, ridicate în întregime de binecredinciosul domn, *a mai făcut o seamă de îmbunătăţiri şi refaceri la multe altele, ca mănăstirile Cozia, Arnota, Bistriţa, Strehaia, Sadova, Gura Motrului, Dintr-un lemn, Curtea de Argeş, Dealu, Snagov, bisericile Domnească şi Sfântul Dumitru din Târgovişte etc.*

În Transilvania a zidit o biserică în Făgăraş, alta în Ocna Sibiului, precum şi mănăstirea Sâmbăta de Sus, cea din urmă distrusă cu tunurile în veacul al XVIII-lea, din dispoziţia autorităţilor habsburgice şi refăcută abia în prima jumătate a secolului nostru. În Constantinopol a zidit biserica Sfântul Nicolae din cartierul Galata, la mănăstirea Sfântul Pavel din Muntele Athos a făcut un paraclis şi o trapeză, iar la Ismail, pe malul stâng al Dunării, a ridicat o biserică cu hramul Sfântul Gheorghe.

Soţia sa, doamna Maria, a ctitorit biserica Dintr-o zi din Bucureşti, pe locul uneia mai vechi, din lemn, bolniţa de la Hurezi, o biserică nouă şi chilii la mănăstirea Surpatele (jud. Vâlcea) şi a refăcut biserica mănăstirii Viforâta (jud. Dâmboviţa). Multe biserici au fost zidite de rudeniile sale apropiate.

Toate bisericile ctitorite acum au fost împodobite cu frumoase picturi în frescă de către cei doi renumiţi zugravi ai epocii Pârvu Mutu, român, fiu de preot din Câmpulung, care a zugrăvit mai cu seamă ctitoriile Cantacuzinilor (dar şi biserica Sfântul Gheorghe Nou) şi grecul Constantinos, pictorul preferat al lui Constantin Brâncoveanu, care a format o adevărată "şcoală" de zugravi, mai ales la Hurezi şi care îi vor continua munca.

Un alt aspect din domnia lui Constantin Brâncoveanu îl constituie ajutorul său permanent acordat aşezămintelor bisericeşti din Balcani şi Orientul Apropiat, căzute sub dominaţie turcească. Arătam mai sus că Antim Ivireanul a tipărit zeci de cărţi în limba greacă, răspândite în cuprinsul patriarhiilor din Constantinopol, Alexandria şi Ierusalim. Unele din ele erau cărţi de apărare a Ortodoxiei împotriva catolicilor şi calvinilor, altele erau cărţi de slujbă. S-au mai tipărit şi două cărţi greco-arabe pentru bisericile din cuprinsul Patriarhiei ortodoxe arabe a Antiohiei. În tiparniţa arabă oferită patriarhului Atanasie Dabas şi instalată în Alepul Siriei s-au imprimat apoi alte cărţi liturgice sau de învăţătură pentru credincioşii ortodocşi

de limba arabă. Pentru Biserica ortodoxă din Ivria (Gruzia sau Georgia) s-au tipărit cărţi la Tbilisi, meşter tipograf fiind Mihail Ştefan, trimis acolo de Constantin Brâncoveanu şi mitropolitul Antim, la rugămintea regelui Vahtang VI al Georgiei.

A acordat numeroase ajutoare materiale celor patru Patriarhii, unor mănăstiri de la Muntele Athos, Muntele Sinai, din Grecia şi insulele greceşti. Un număr însemnat de patriarhi şi alţi ierarhi din Răsărit considerau oraşul Bucureşti ca a doua lor reşedinţa, stând mai mult aici, bucurându-se de veniturile pe care le aveau din partea unor mănăstiri româneşti "închinate" Locurilor Sfinte. Patriarhul ecumenic Dionisie IV Seroglanul l-a "uns" domn pe Brâncoveanu şi a murit la Târgovişte. Dositei al Ierusalimului stătea mai mult la Bucureşti, ca şi urmaşul său Hrisant Notăraş, ales cu sprijinul lui Brâncoveanu şi care va sfinţi biserica mănăstirii Sfântul Gheorghe nou din Bucureşti.

A sprijinit pe cărturarii greci stabilit la noi, ca să-şi poată desfăşura activitatea ca profesori la Academia de la Sfântul Sava, ori să le fie editate lucrările în tiparniţele conduse de Antim Ivireanul. Câţiva tineri greci au făcut studii în Apusul Europei cu ajutoare din partea domnului muntean.

O grijă deosebită a arătat românilor din Transilvania şi Bisericii lor. Arătam mai sus că a ctitorit aici trei lăcaşuri de închinare, la Făgăraş, Ocna Sibiului şi Sâmbăta de Sus. A dăruit numeroase ajutoare bisericii Sfântul Nicolae din Scheii Braşovului, pe care au ajutat-o, de altfel, şi mulţi dintre înaintaşii săi. Mitropoliei din Alba Iulia i-a acordat în 1698, o subvenţie anuală de 6000 de aspri, ca să-i fie "de întărire şi ajutor, întrucât o ştim ca pe o corabie ce se leagănă în mijlocul valurilor mării", iar la 15 iunie 1700 i-a dăruit o moşie de la Merişani, în părţile Argeşului. Ucenicul lui Antim Ivireanul, Mihail Ştefan, a fost trimis în 1699 la Alba Iulia, unde a tipărit un Chiriacodromion (o ediţie revăzută a Cazaniei lui Varlaam de la Iaşi, din 1643) şi o Bucoavnă, adică un Abeceda. După 1701, anul în care mitropolitul Atanasie Anghel din Alba Iulia a acceptat "unirea" cu Biserica Romei, Constantin Brâncoveanu a trimis scrisori de încurajare către românii din Scheii Braşovului sfătuindu-i să rămână statornici în dreapta credinţă. *Cărţile româneşti tipărite în timpul domniei lui au cunoscut o largă circulaţie în Transilvania, ajungând până în Maramureş. Unele erau dăruite de el însuşi, după cum arată însemnările făcute pe ele de anumiţi preoţi.*

Starea de maximă înflorire bisericească şi cultural-artistică din Ţara Românească s-a sfârşit odată cu înlăturarea din scaun a lui Constantin Brâncoveanu. Numeroase pâri şi intrigi ale duşmanilor săi la Constantinopol, precum şi faptul că în cursul războiului ruso-turc din 1711 unul din boierii săi a trecut de partea ruşilor, au făcut

pe turci să-l bănuiască de "necredinţă" faţă de ei şi să-l înlăture din scaun. ***Dus la Constantinopol împreună cu familia sa şi o parte din averi - încă din martie 1714, în săptămâna Patimilor - au fost aruncaţi în cunoscuta închisoare a celor şapte turnuri (Edicule). În timp ce se aflau în închisoare, li s-a promis că vor scăpa cu viaţă dacă vor îmbrăţişa religia mahomedană, propunere pe care evlaviosul domn a respins-o cu hotărâre.***

În ziua de 15 august 1714, la praznicul Adormirii Maicii Domnului, tocmai când domnitorul împlinea 60 de ani, au fost duşi cu toţii spre locul de osândă. Fostul său secretar pentru limbile apusene, Anton Maria del Chiaro din Florenţa, relatează că, înainte de a fi ucişi, domnitorul a dat fiilor săi acest ultim îndemn: ***"Copiii mei, fiţi cu curaj! Am pierdut tot ce aveam pe lumea aceasta; să ne mântuim cel puţin sufletul, spălându-ne păcatele în sângele nostru!". Atunci în prezenţa sultanului, a trimişilor unor ţări străine, a soţiei, fiicelor şi ginerilor lui Brâncoveanu, aduşi la acest fioros spectacol, a urmat decapitarea domnului şi a celor patru fii. Mai întâi i s-a tăiat capul lui Ianache Văcărescu, cel mai de seamă sfetnic al domnitorului, după care au fost retezate capetele celor patru fii ai săi: Constantin, Ştefan, Radu şi Matei. După ce a asistat la toată tragedia fiilor săi, a fost tăiat şi capul domnitorului martir. Capetele lor au fost purtate de turci prin Constantinopol, în vârful suliţelor, iar trupurile le-au fost aruncate a doua zi în Vosfor. Nişte pescari creştini le-au găsit pe mare şi le-au îngropat în mănăstirea grecească din insula Halki.***

Doamna Maria, fiicele, ginerii şi nepoţii, care au scăpat cu viaţă, au fost închişi într-o cetate din Asia Mică, de unde s-au putut reîntoarce în ţara abia după doi ani. În 1720, doamna Maria a izbutit să aducă în ascuns rămăşiţele pământeşti ale domnitorului martir, pe care le-a îngropat în biserica Sfântul Gheorghe Nou din Bucureşti, ctitoria sa. Deasupra mormântului a aşezat o candelă având o inscripţie care consemna aceste lucruri.

Aşadar, ***Constantin Brâncoveanu a fost un mare "ctitor" de cultură şi de lăcaşuri sfinte, un sprijinitor prin cuvânt şi fapta al Ortodoxiei de pretutindeni, o figură de seamă din istoria neamului românesc. Iar prin moartea lui cu adevărat mucenicească, el a oferit tuturor o minunată pildă de dăruire şi de jertfă pentru ţara sa şi pentru credinţa creştină.***

Moartea lor a impresionat profund pe contemporani, chiar şi pe necreştini. Ea a fost consemnată cu indignare în puţinele ziare europene care apăreau atunci, dar şi de unele rapoarte diplomatice trimise din Constantinopol. După cum era de aşteptat, moartea mucenicească a Brâncovenilor a avut un larg ecou în sufletul

poporului român, care i-a plâns în cântece şi balade populare. Încă din 1730 s-a fixat în scris un cântec popular, care circula mai demult în Moldova, sub titlul "Istoria Măririi Sale lui Constantin Vodă Brâncoveanu din Bucureşti". O cunoscută baladă a fost culeasă în secolul trecut de ***Vasile Alecsandri***, în care era prezentată pe larg mucenicia lui

"Brâncoveanu Constantin
Boier vechi şi domn creştin".

Între altele, era menţionată şi propunerea ce i s-a făcut de a îmbrăţişa religia islamică:

"Lasă legea creştinească
Şi te dă-n cea turcească",

la care evlaviosul domnul a răspuns

"Facă Domnul ce o vrea
Chiar pe toţi de mi-i tăia
Nu mă las de legea mea".

La scurt timp după uciderea celor cinci noi mucenici ai dreptei credinţe, la care se adăugă şi vistiernicul Ianache Văcărescu, ***mitropolitul grec Calinic al Heracleei († 1726) a alcătuit chiar un "Canon al domnului Valahiei Constantin Brâncoveanu", din care s-au păstrat patru înduioşătoare tropare.*** Unul din tropare are acest cuprins:

"S-a aprins astăzi pentru iubitorii de praznice
un sfeşnic cu cinci lumânări ce-i luminează pe credincioşi
şi sărbătoare cu cinci raze de lumină,
al lui Brâncoveanu cel vestit împreună cu copiii lui".

O "slujbă" a noilor pătimitori pentru Hristos a fost alcătuită şi în mănăstirile muntene, circulând în manuscris. Redăm din ea un tropar şi un icos de la slujba Vecerniei:

Troparul, glas 5:

"Pe florile României, cel de taină,
pe cei întocmai cu mucenicii cei vechi,
pe Sfânt domnitorul Constantin Brâncoveanul,
împreună cu fii săi Constantin cel viteaz,
Ştefan cel minunat,

cu Radu cel vrednic de laudă,
cu Matei cel mic, dar cu mintea ca un bărbat desăvârşit.
Pre Ianache Văcărescu, cel cu suflet râvnitor...
Toţi noi trebuie să-i lăudăm şi
cu cântări nevinovăţia lor să o fericim,
că se roagă Domnului să se mântuiască sufletele noastre".

Icosul:

"Ca nişte slugi bine credincioase ai iubitorului de oameni Dumnezeu, apucaţi înainte degrabă izbâvindu-ne pe noi de tot răul, daţi-ne şi cuvânt de înţelepciune ca să putem a lăuda pătimirile voastre.

Bucură-te, domnitorule şi mucenice al lui Hristos, cel ce ai domnit preste patimi, Constantine Brâncovene.
Bucură-te viteazule între mucenici, Ianache, vrednicule de laudă.
Bucură-te, cel ce cu inima bărbătească ai ruşinat pe muftiul cel urât, Constantine Vrâncovene, fericite.
Bucură-te cel ce ai îndrăznit a ocărî cu cuvinte măreţe pe sultanul cel păgân, Ştefane, alesule între mucenici.
Bucură-te, râvnitorule cel adevărat al lui Hrisots, Radule, prea înţelepte.
Bucură-te, mai micule între fraţi, dar mai mare între mucenici, Matei cel minunat.

...Bucuraţi-vă toţi împreună şi pentru noi faceţi rugăciuni, ca să ne ierte păcatele noastre, să ne sfârşim în pocăinţă, ca mântuindu-ne să putem cânta şi noi împreună cu voi lui Dumnezeu: Aliluia".

Aceste "slujbe", ca şi cântecele populare care pomeneau cu evlavie sfârşitul Brâncovenilor, toate apărute la scurtă vreme după pătimirea lor, ne arată că ei erau socotiţi încă de atunci ca adevăraţi "mucenici" sau "mărturisitori" ai Ortodoxiei.

Drept aceea, Sfântul Sinod al Bisericii noastre, în şedinţa din 20 iunie 1992 a hotărât ca "*de acum înainte şi până la sfârşitul veacurilor, binecredinciosul voievod Constantin Brâncoveanul, împreună cu fiii săi Constantin, Ştefan, Radu şi Matei şi cu sfetnicul Ianache să fie cinstiţi cu sfinţii în ceata martirilor Ortodoxiei, pomenindu-i cu slujbe şi cântări de laudă în ziua de 16 august, fiind înscrişi în sinaxar, cărţile de cult, precum şi în calendarul Bisericii noastre*". S-a

mai hotărât să se tipărească viaţa şi slujba lor, iar chipul lor să fie zugrăvit în icoane şi în biserici, alături de ale altor sfinţi de neam român.